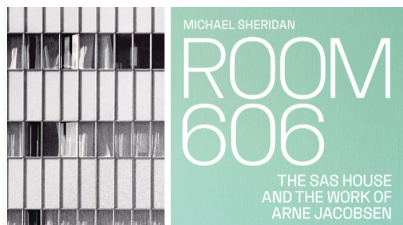

Da Amerika kom til Danmark, og det musselmalede (igen) blev grønt

Udsnit af forsiden til Michael Sheridans Room 606

Poul Arnedal 24.01.2023

ARKITEKTUR & DESIGN//ANMELDELSE – Med sin bog *Room 606* har den New York-baserede arkitekt og forfatter Michael Sheridan ikke blot skabt et enestående værk om Københavns første skyskraber. Han fortæller også, hvordan danske Arne Jacobsen med sin utraditionelle tilgang til arkitektur og design blev en international foregangsmand inden for modernismen. Og hvordan respektløse hotelejere og ditto direktører successivt har demonteret et sammenhængende og gennemtænkt design, som kun er blevet bevaret i *Room 606*.

ROOM 606. The SAS House and the Work of Arne Jacobsen.

Forfatter: Michael Sheridan

Sprog: Engelsk.

Strandberg Publishing, 336 sider (rigt illustreret), 399,95 kr.

Hvis man i starten af 1960'erne gik ind på det nybyggede og supermoderne SAS Royal Hotel på Vesterbrogade i København og indtog et måltid i hotellets restaurant på anden sal, så ville det blive serveret på det kongelige musselmalede porcelæn, som kan skrive sin historie tilbage til 1770'erne. Men hvor de håndmalede, stiliserede blomsterdekorationer på det riflede porcelæn normalt er blå, var dekorationerne på restaurantens service grønne.

Dette er blot en af de utallige og overraskende detaljer, som dukker op i Michael Sheridans bogværk, *Room 606*.

En uortodoks tilgang til modernismen

Med udgangspunkt i SAS-skyskraberen i almindelighed og værelse 606 i særdeleshed udfolder den New York-baserede forfatter og arkitekt hele Arne Jacobsens *oeuvre*, og bogen bliver dermed et væsentligt værk til forståelsen af en af Danmarks store arkitekter og designere og hans uortodokse tilgang til **modernismen**.

Men nogle gange hjælper det at få en forklaring. Og som en klog person fortalte mig, så kan man beskrive hans store offentlige bygninger som perler i en østers

Tilbage i første halvdel af 1800-tallet var det almindeligt for Den Kongelige Porcelænsfabrik at fremstille det musselmaledede stel med både grønne og røde dekorationer, som imidlertid udgik til fordel for den blå farve, vi kender i dag. Men i forbindelse med etableringen af hotellet lykkedes det Arne Jacobsen at overtale fabrikken til igen at lave en særlig grøn kollektion til restauranten.

På den måde bragte han ikke blot en æstetisk tradition, men også en vision om naturen ind bag restaurantens modernistiske glasvægge for at underbygge ambitionen om at skabe en slags "abstrakt have", som modsvarede den grønne vinterhave, der også blev indrettet på samme etage.

Et værelse på hotellet, som det oprindeligt tog sig ud i 1960. Foto: Det Kgl. Bibliotek – Danmarks Kunstbibliotek

Lutter elendige karakterer i skolen

Adskillige af de farver, Jacobsen introducerede i hotellets design og indretning, kan man genkende fra de akvareller af blomster og landskaber, han lavede gennem det meste af sit liv. Og som det så ofte er tilfældet med mennesker, som skiller sig ud fra mængden, så var Arne Jacobsens skolegang langt fra nogen akademisk succes, men bestod stort set af lutter elendige karakterer.

Den eneste disciplin, hvor han høstede ros, var i tegning, og ifølge Michael Sheridan blev det afgørende øjeblik, da hans tegnelærer præsenterede ham for en æske med akvarelfarver og opmuntrede ham til at forfølge et talent, som han

formentlig havde arvet fra sin mor, der var en habil amatørmaler. Det blev en kreativ kilde og fik stor betydning for hans arbejde som arkitekt og som designer.

Udsigten fra hotellet over København inden nye højhuse og skyskrabere truede med at gøre byens ikoniske tårne til dværge. Foto: Aage Strüwing

Da Lyndon B. Johnson fik skylden

Men hvorfor så lige titlen *Room 606*?

Jo, for det første er den 336 sider og rigt illustrerede bog på engelsk og skabt med henblik på et internationalt publikum. Derfor hedder den ikke 'Værelse 606', som vel nærmere ville lede tankerne hen på en roman af Tove Ditlevsen.

For det andet er værelse 606 på Hotel Royal i dag det eneste, der er bevaret, sådan som Arne Jacobsen oprindeligt indrettede og designede samtlige værelser og lokaler i det godt 20 etager høje hotel. For blot et par år efter dets indvielse begyndte ledelsen af hotellet at rydde ud i den oprindelige indretning.

Anledningen var den amerikanske vicepræsident Lyndon B. Johnsons besøg i København. Det var blot to måneder og otte dage, inden præsident Kennedy blev skudt i Dallas, og Johnson overtog præsidentposten.

Skal jeg være helt ærlig – og det skal man vel – så har jeg aldrig været lige vild med alt det, Arne Jacobsen har lavet. Det gælder både Royal Hotel, rådhusene i Søllerød og Aarhus og ikke mindst Nationalbanken

Ifølge hotellets ledelse havde vicepræsidenten, der skulle bo på hotellet, "beordret, at Jacobsens bizzarre stole skulle fjernes, inden han ankom". Det blev dog afvist af den amerikanske ambassade, og frem til arkitektens død i 1971 blev der kun foretaget mindre ændringer i indretningen.

Men fra 1978 og fremefter skete der ud fra påståede kommercielle hensyn en total nyindretning af hotellets interiør, og Arne Jacobsens ikoniske stole som Ægget, Svanen og Dråben, som alle var designet specielt til Royal Hotel, blev fjernet og solgt.

Hans i dag klassiske bestik blev fjernet fra restauranten, der blev flyttet til bygningens stuetage. Og siden 1986 har *Room 606* været det eneste værelse på hotellet, som er blevet bevaret i sin oprindelige indretning for eftertiden.

Opslag fra bogen med den indre spiraltrappe og orkidehaven i baggrunden på billedet til højre i Royal Hotel 1960. Foto: Anders Sune Berg

En perle indkapslet i en østers

Michael Sheridans bog er delt op i syv hovedkapitler, som hver især tager udgangspunkt i et væsentligt element i værelse 606 og sporer deres inspirationskilder til en lang række af Arne Jacobsens tidligere bygningsværker og designobjekter.

Derved bliver *Room 606* ikke blot en form for rekonstruktion af bygningen på Vesterbrogade, som den fremstod i 1960, men samtidig en generel introduktion til og beskrivelse af hele hans portefølje af bygninger, møbler, lamper, tekstiler, haver, typografi og bordservice.

Vi følger hans udvikling fra de første lænestole til klublokalerne i idrætsklubben HIK til de ikoniske Ægget og Svanen. Og hvordan han forsøgte at hente den omkringliggende natur helt ind i folks stuer, i mødelokaler, kantiner og trappeforløb

Jeg har altid haft stor beundring for mange af Arne Jacobsens arkitektoniske værker. Det gælder hans villaer, rækkehuse, sommerhuse og ikke mindst **Bellavista-bebyggelsen på Strandvejen i Hellerup og dens nabo, Bellevue Teatret**, som stort set alle falder smukt ind i deres omgivelser og på nærmest genial vis leder lyset ind i deres modernistiske indre.

Men skal jeg være helt ærlig – og det skal man vel – så har jeg aldrig været lige vild med alt det, Arne Jacobsen har lavet. Det gælder både Royal Hotel, rådhusene i Søllerød og Aarhus og ikke mindst Nationalbanken. De har forekommet mig kolde, afvisende og malplacerede mastodonter.

Men nogle gange hjælper det at få en forklaring. Og som en klog person fortalte mig, så kan man beskrive hans store offentlige bygninger som perler i en østers. Hans monumentale værker, hvis ydre changerer som en østersskal, indkapsler ikke blot den modernistiske arkitekturs tidsånd, men indfanger tillige nogle arketypiske elementer, som får dem til at *shine* i et sprog, der løfter sig over en bestemt zeitgeist og gør dem eviggyldige. Sande værker er ægte perler, der ikke forgår, men som hele tiden bliver til i en ny tid.

I *Room 606* forklarer Michael Sheridan, at Arne Jacobsens uortodokse tilgang til modernismen betyder, at han gennem en ”menneskeliggørelse af de industrielle materialer beriger det almindelige menneskes oplevelse ved at skabe en arkitektur og et design, der overgår den natur, som har inspireret ham”.

Måske store ord at tage i sin mund eller pen. Men det ændrer intet ved, at vi som læsere kommer helt tæt på skabelsen af Arne Jacobsens samlede værk. Vi følger hans udvikling fra de første lænestole til klublokalerne i idrætsklubben HIK til de ikoniske Ægget og Svanen.

Og hvordan han forsøgte at hente den omkringliggende natur helt ind i folks stuer, i mødelokaler, kantiner og trappeforløb ved hjælp af vinterhaver, glasfacader og farvesætning af vægge og tekstiler og dermed skabte en organisk overgang mellem ude og inde.

SAS Royal Hotel på hjørnet af Vesterbrogade og Hammerichsgade i København. Foto: Jens Kristian Seier

Et forbillede fra Park Avenue i New York

I øvrigt hentede den danske arkitekt sin inspiration mange steder fra og selvfølgelig ikke mindst fra den internationale modernismes fædre. I hans mere monumentale arbejder skævede han også til 1800-tallets nyklassicisme. Men når det gælder SAS-huset, finder vi utvetydigt forbilledet til den ydre form i New York, nærmere bestemt glasskyskraberen **Lever House** på Park Avenue i New York.

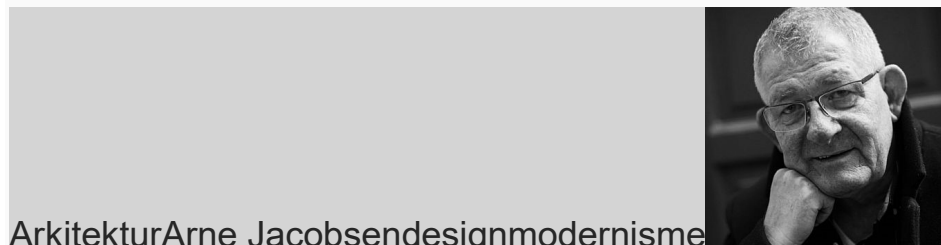
Ligesom Hotel Royal ligger det ud til en jernbanegrav klos op ad den lokale hovedbanegård (Grand Central Station) og er som en opretstående tændstikæske hævet to etager over grundplan, så det nærmest ser ud, som om den svæver.

Derfor var beskeden også klar i de danske medier: Amerika er kommet til København! Seks år tidligere havde SAS åbnet sin første flyrute mellem København og Los Angeles. Så ud over et arkitektonisk hovedværk skulle hotellet med sin modernitet også være et trækplaster for amerikanske turister, som fra dets mange etager havde frit udsyn over København med byens mange karakteristiske tårne.

Og det var inden, Københavns skyline blev ”beriget” med nye højhuse og skyskrabere, som stadig truer med at gøre de gamle tårne til dværge og ændre karakteren af byen.

Ud over detaljerede beskrivelser af både forbilleder, inspirationskilder og Jacobsens konkrete værker består *Room 606* også af over 500 fotos og tegninger, som er med til at gøre bogen til et helstøbt værk om den danske arkitekts arbejder.

*Læs også Poul Arnedals anmeldelse af Michal Sheridans bog **Mesterværker: Enfamiliehuset i dansk arkitekturs guldalder.***

ArkitekturArne Jacobsendesignmodernisme

Poul Arnedal

Poul Arnedal er født i 1947 og har arbejdet med journalistik stort set hele sit voksne liv. I dag er han skribent og portræteredaktør på POV. Som freelancejournalist har han beskæftiget sig med de fleste discipliner og sagsområder inden for journalistikken – både som skrivende journalist, tv-